

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
118-0-Рев-09-000 094
Бањалука, 26.08.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Јанка Нинића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца М.З., Ж.З., Р.Ж., Н.П. и М.С. из Б.Л. и С.З. из Ч., заступа их пуномоћник Ж.Ш., адвокат из Б.Л., ..., против туженог 1. М.М. АД Б.Л., ..., заступа га пуномоћник С.К., адвокат из Б.Л., ..., ради заштите права из радног односа, одлучујући по ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда у Бања Луци број 011-0-Ж-08-000 322 од 28.11.2008. године, на сједници одржаној дана 26.08.2009. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се усваја, побијана пресуда се укида и предмет враћа Окружном суду у Бања Луци на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бања Луци број Рс-841/04 од 16.05.2008. године одбијени су тужбени захтјеви тужилаца да се пониште одлуке туженог о отказу уговора о раду од 08.12.2003. године и то: за тужиоца М.З. -одлука бр. 318/1, за Ж.З. - одлука бр. 318/3, за С.З. -одлука 318/4, за Р.Ж. - одлука бр. 318/6, за Н.П. -одлука бр. 318/7 и за М.С. - одлука бр. 318/8, затим са захтјевима да се они врате на рад код туженог и да им овај исплати изгубљену зараду и накнаду за топли оброк, те да изврши уплату доприноса за њихово пензијско и инвалидско осигурање са законским каматам и да им накнади трошкове поступка. Обавезани су да туженом накнаде трошкова поступка у износу од 1.290,00 КМ са законском затезном каматом почев од 16.05.2008. године, па до исплате.

Жалба тужилаца против те првостепене пресуде одбијена је пресудом Окружног суда у Бања Луци број 011-0-Ж-08-000 322 од 28.11.2008. године као неоснована и та пресуда потврђена.

Благовременом и дозвољеном ревизијом тужиоци оспоравају законитост те другостепене пресуде из свих разлога предвиђених одредбама члана 240. став 1. Закона о парничном поступку (Службени гласник Републике Српске, број 58/03, 85/03 и 63/07 - у даљем тексту: ЗПП), истичући: да су обје нижестепене пресуде засноване на образложњима рјешења о отказу уговора о раду, а не на

њиховој изреци; да их тужени тим рјешењима није огласио кривим за повреде радних обавеза, али да је то учинио суд; да је оспореним рјешењима дато повратно дејство, јер да је законски заступник знао да они не долазе на посао од 01.01.2003. године, а да је рјешења донио 08.12.2003. године, којима је одређено да им радни однос престаје дана 24.01.2003. године; да другостепени суд није цијенио њихове жалбене наводе да је наступила застара покретања и вођења дисциплинског поступка против њих иако је она објективно наступила почетком 2003. године; да је противно свакој правној логици и правичности поступка да директор туженог, који је донио оспорено рјешење, буде саслушан као свједок у овом предмету; да из његовог исказа прозлази да је већ у јануару 2003. године, знао да радници не долазе на мјесто за штрајк и да то значи да су они одсуствовали са мјеста за штрајк, а не са радног мјеста, али да тада није покренуо дисциплински поступак против њих; да је он актом бр. 318 од 16.08.2002. године наложио удаљење организатора штрајка из круга друштва и да је то доказ да су они били спријечени да уђу у предузеће, али да суд тај доказ није цијенио; да изражени ставови у побијаним одлукама нису противни само закону већ и судској пракси овог (Врховног) суда из одлуке бр. Рев-157/01 од 14.12.2001. године - да изрека рјешења о изрицању дисциплинске мјере мора да садржи опис повреде радне дужности, податке о мјесту, времену и начину извршења повреде, а образложење - одбрау окривљеног, оцјену те одбране и изведене доказе, правне разлоге о одговорности за изречену дисциплинску мјеру и околности које су притом узете у обзир; да су побијане пресуде исто тако противне пракси Уставног суда Босне и Херцеговине (одлука бр. АП-2581/05), јер да је повријеђено њихово право из члана 6. Европске конвенције о људским правима. Предлаже да се обје нижестепене пресуде преиначе тако да се тужбени захтјеви усвоје у цјелини, или да се укину и предмет врати на поновно суђење пред другим вијећем.

Тужени није дао одговор на ревизију.

Размотривши ревизију и побијану пресуду по одредбама члана 241. ЗПП, као и нјелокупне списе предметне правне ствари, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Из образложења побијане пресуде и списка предмета произлази: да су тужиоци били у радном односу код туженог и да им је оспореним одлукама утврђен престанак тог радног односа са даном 24.01.2003. године због теже повреде радне дужности - неоправданог изостанка са посла у периоду од 01.01.2003. до 28.10.2003. године и надаље; да су прије тога били учесници организованог штрајка од 29.07.2002. године; да је одлуком Синдикалне скупштине туженог одлучено да се тај штрајк организује ради испуњења економско-социјалних права радника и да ће трајати до испуњења њихових захтјева или постизања споразума са туженим; да је одређено мјесто окупљања штрајкача у сали туженог и на главној улазној капији; да одлука о престанку штрајка није донесена; да тужиоци нису долазили на мјесто предвиђено за окупљање штрајкача, па да су тако поступили противно одредби одлуке о штрајку и одредбама Закона о штрајку (Службени гласник РС бр. 10/98); да су оспорене одлуке донесене 08.12.2003. године.

Полазећи од таквог стања ствари, овај (ревизиони) суд налази да није било основа да се тужбени захтјеви тужилаца одбију у цјелини. Наиме, они основано приговарају да је оспорепим одлукама дато повратно дејство, а што правно није могуће у ситуацији када радни однос не престаје по сили закона (*ex lege*), т.ј. кад се ради о одлукама конститутивног карактера; у таквим случајевима радни однос не може престати прије коначности одлуке. У овој ствари оспорене одлуке су постале коначне даном њиховог доношења у смислу одредба члана 13. Закона о општем управном поступку (Службени гласник РС бр. 13/02), који се на основу одредаба члана 3. тога закона супсидијарно примјењује и у поступку доношења одлука из радноправне области, јер против њих у том поступку није правно било могуће изјавити било које редовно правно средство (приговор или жалбу). Према томе, постоји основ да се оне пониште у дијелу који се односи на датум престанка радних односа тужилаца и с тим у вези да се одлучи и о њиховим напријед наведеним тужбеним захтјевима о акцесорним правима за период од 24.01.2003. до 08.12.2003. године (што не значи и њихову аутоматску основаност: потраживања која су условљени обављањем радних задатака нису основана за дане неоправданог изостанка са посла)

Остали ревизиони приговори нису основани. Наиме, тужиоци губе из вида да су оспорене одлуке туженог услиједиле по одредбама Закона о раду (Службени гласник РС, број 38/00, 26/01, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 и 20/07), којим је неоправдан изостанак са посла у трајању од три дана у календарској години (члан 91. став 2. тачка 8) нормиран као тежа повреда радних обавеза и да је то према одредбама члана 113. став 1. тачка 1. тога закона разлог за отказ уговора о раду. Чланом 114. став 1. тога закона одређено је да отказ уговора о раду послодавац даје у писменом облику, уз навођење разлога због којих отказује уговор. Оспорене одлуке имају такву форму и разлоге. Указивање на став овога суда из одлуке бр. Рев-157/01 од 14.12.2001. године није основано, јер се ту ради о правној ствари која је расправљена по одредбама раније важећег Закона о радним односима (Службени гласник Републике Српске, број 25/93, 14/94, 15/96, 21/96, 3/97 и 10/98), којим је дисциплинска одговорност радника била другачије регулисана (члана 36. до 48).

Није наступила ни застара дисциплинске одговорности тужилаца, јер се у конкретном случају ради о продуженом неоправданом изостанку са посла, како то правилно налазе и нижестепенни судови. С тим у вези, тужиоци неосновано приговарају да у том правцу другостепени суд није цијенио њихове жалбене наводе.

Чињеница да је као свједок у поступку код првостепеног суда саслушаи С.С., директор туженог у вријеме доношења оспорених одлука, није противно свакој правној логици и правичности поступка, како то тужиоци тврде, јер он није био директор туженог, нити у радном односу код њега у вријеме свједочења. Из списка предмета не произлази ни да је директор туженог забранио да се радници у току штрајка окупљају на мјесту предвиђеном за њихово окупљање, па с тим у вези не стоји ни приговор да суд тај доказ није цијенио. Уосталом, кад би та тврдња и била истинита, организаторима штрајка је стајала могућност да траже интервенцију Републичке инспекције рада по одредбама члана 19. Закона о штрајку, а у списим предмета доказа о томе нема.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен ревизиони разлог из члана 240. став 1. тачка 2. ЗПП-а, (погрешна примјена материјалног права) и да је с тим у вези и чињеничног стање непотпуно утврђено (у дијелу који се односи на акцесорне захтјеве тужилаца) па се отуда ревизија тужилаца усваја тако да се побијана пресуда укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење на основу члана 250. став 2. ЗПП-а, уз напомену да овај суд не налази основа да се предмет врати другом вијећу.

Предсједник вијећа

Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић